

Decyzja Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych z dnia 14 kwietnia 2005 r. odmawiająca uwzględnienia wniosku Skarżących (małżeństwa), których dotyczył odpis aktu małżeństwa pozyskany z Urzędu Stanu Cywilnego. Skarżący zarzucili, że został on bezprawnie wydany osobie do tego nieuprawnionej przez Kierownika Urzędu Stanu Cywilnego i wykorzystany ze szkodą dla jednego z małżonków, tj. żony. W trakcie postępowania ustalono, że osoba, która weszła w posiadanie odpisu aktu małżeństwa Skarżących, jest wierzycielem jednego z małżonków (męża), akt małżeństwa wydany został natomiast na wniosek wierzyciela legitymującego się wyrokiem sądu wraz z klauzulą jego wykonalności, na podstawie przepisów ustawy Prawo o aktach stanu cywilnego. Ustawa ta pozwala na wydanie odpisu aktu małżeństwa osobie trzeciej, jeśli wykaże interes prawny w jego posiadaniu. – decyzja nieprawomocna

Warszawa, dnia 14 kwietnia 2005 r.

GI-DEC-DS-72/05

DECYZJA

Na podstawie art. 104 § 1 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2000 r. Nr 98, poz. 1071 z późn. zm.) oraz art. 12 pkt 2 w związku z art. 2 ust. 1, art. 23 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych (Dz. U. z 2002 r. Nr 101, poz. 926 z późn. zm.) i art. 83 ust. 2 ustawy z dnia 29 września 1986 r. Prawo o aktach stanu cywilnego (Dz. U. z 2004 r. Nr 161, poz. 1688), po przeprowadzeniu postępowania administracyjnego w sprawie przetwarzania danych osobowych Państwa XY Nowak, przez Kierownika Urzędu Stanu Cywilnego w (...) oraz Panią Z,

odmawiam uwzględnienia wniosku.

Uzasadnienie

Do Biura Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych wpłynął wniosek Państwa XY Nowak, zam. w (...), zwanych dalej także Skarżącymi, w sprawie przetwarzania ich danych osobowych przez Kierownika Urzędu Stanu Cywilnego w (...) (zwany dalej także Urzędem) oraz Panią Z. W piśmie skierowanym do Generalnego Inspektora Skarżący wskazali, iż sprawa dotyczy naruszania ustawy o ochronie danych osobowych przez Panią Z poprzez „(...) wejście w posiadanie w sposób

nieuprawniony tzw. odpisu aktu małżeństwa i posługiwanie się w/w dokumentem ze szkodą dla osoby: X Nowak (żona) używającej nazwiska Kowalska przed zawarciem związku małżeńskiego (...)"

W toku postępowania administracyjnego przeprowadzonego w niniejszej sprawie, Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych ustalił następujące okoliczności faktyczne:

1. W dniu 21 kwietnia 2004 r. Pani Z wystąpiła do Urzędu Stanu Cywilnego w (...)z wnioskiem o wydanie odpisu skróconego aktu małżeństwa Państwa XY Nowak.
2. Urząd Stanu Cywilnego w (...)wydał Pani Z odpis skrócony aktu małżeństwa Skarżących.
3. Zarówno u podstaw udostępnienia przez Urząd Stanu Cywilnego w (...)odpisu skróconego aktu małżeństwa Skarżących, jak i jego pozyskania przez Panią Z wskazano art. 83 ust. 2 ustawy z dnia 29 września 1986 r. Prawo o aktach stanu cywilnego (Dz. U. z 2004 r. Nr 161, poz. 1688).
4. Odpis skrócony aktu małżeństwa Skarżących Pani Z złożyła jako załącznik do wniosku o nadanie klauzuli wykonalności przeciwko Pani X Nowak, tj. małżonce dłużnika - Pana Y Nowaka, wniesionego w dniu 22 kwietnia 2004 r. do Sądu Rejonowego dla Warszawy Mokotowa II Wydział Cywilny z siedzibą w Warszawie przy ul. Ogrodowej 51a.
5. W wyjaśnieniach nadesłanych do Biura GODO Kierownik Urzędu Stanu Cywilnego m.in. wskazał, że „(...) p. Z w celu potwierdzenia swego interesu prawnego do wydania odpisu skróconego aktu małżeństwa w/w małżonków, przedłożyła wyrok Sądu Rejonowego dla Warszawy Mokotowa wraz z klauzulą jego wykonalności (...)”.
6. Po skierowaniu do stron postępowania pisma o zebraniu materiału dowodowego, Skarżący zażądali rozszerzenia zakresu postępowania prowadzonego przez Generalnego Inspektora o „(...) bezprawne posługiwanie się przez P. Z w pismach nazwiskiem żony Kowalska zamiast Nowak (...)”.

Po zapoznaniu się z całością zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego, Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych zważył, co następuje:

Udostępnienie przez Kierownika Urzędu Stanu Cywilnego w danych osobowych Państwa XY Nowak, zawartych w odpisie skróconym aktu małżeństwa, znajduje uzasadnienie w obowiązujących przepisach prawa i nie stanowi naruszenia przepisów ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych (Dz. U. z 2002 r. Nr 101, poz. 926 z póź. zm.), zwanej dalej również ustawą. Wskazać bowiem należy, ustawa o ochronie danych osobowych określa zasady postępowania przy przetwarzaniu danych osobowych oraz prawa osób fizycznych, których dane osobowe są lub mogą być

przetwarzane w zbiorach danych (art. 2 ust. 1 ustawy). Ponadto, stosownie do treści art. 23 ust. 1 ustawy, przetwarzanie danych jest dopuszczalne wtedy, gdy zostanie spełniona jedna z wymienionych w tym przepisie przesłanek. Każda z przesłanek przetwarzania danych posiada charakter autonomiczny i niezależny. Równoprawność przesłanek legalizujących proces przetwarzania danych osobowych odnosi się do wszelkich form przetwarzania danych, zdefiniowanych w art. 7 ust. 2 ustawy, w tym również do ich udostępniania. Zgodnie natomiast z art. 23 ust. 1 pkt 2 ustawy, przetwarzanie danych jest dopuszczalne, w szczególności wtedy, gdy jest to niezbędne dla realizowania uprawnienia lub spełnienia obowiązku wynikającego z przepisu prawa.

W myśl art. 83 ust. 1 ustawy Prawo o aktach stanu cywilnego, odpisy zupełne i skrócone aktów stanu cywilnego, zaświadczenia o dokonanych w księgach stanu cywilnego wpisach lub o ich braku oraz zaświadczenia o zaginięciu lub zniszczeniu księgi stanu cywilnego, wydaje się na wniosek sądu lub innego organu państwowego, osoby, której stan cywilny został w akcie stwierdzony, jej wstępnego, zstępnego, rodzeństwa, małżonka lub przedstawiciela ustawowego. Natomiast zgodnie z art. 83 ust. 2 ww. ustawy, odpisy aktów stanu cywilnego i zaświadczenia o dokonanych w księgach stanu cywilnego wpisach lub o ich braku mogą być również wydane na wniosek innych osób niż wymienione w ust. 1, które wykażą w tym interes prawny, oraz na wniosek organizacji społecznej, jeżeli jest to uzasadnione celami statutowymi takiej organizacji i gdy przemawia za tym interes społeczny. Zaświadczenie o zaginięciu lub zniszczeniu księgi stanu cywilnego może być także wydane na wniosek innych zainteresowanych osób.

Z powyższego przepisu jednoznacznie zatem wynika, że odpis aktu stanu cywilnego nie jest wydawany wyłącznie na wniosek osoby, której stan został w akcie stwierdzony, ale może być również udostępniony osobie trzeciej, jeżeli wykaże ona interes prawny w jego pozyskaniu. W tym miejscu podnieść należy, że w literaturze przedmiotu wskazuje się, iż „(..) bardziej wnikliwe rozpatrzenie takiego wniosku przez kierownika urzędu stanu cywilnego jest niezbędne w przypadku odpisu zupełnego, w którym zawarte są szczegółowe informacje dotyczące stanu cywilnego, jak np. ustalenia ojcostwa, pochodzenia z małżeństwa, przysposobienia, ustania małżeństwa lub separacji. Osoba występująca o wydanie odpisu zupełnego powinna więc udowodnić istnienie interesu prawnego. (...) Składając wniosek o wydanie odpisu skróconego aktu, zawierającego ograniczone dane osobowe, zainteresowana osoba nie musi szczegółowo udowodnić interesu prawnego, wystarczy bowiem uprawdopodobnienie istnienia takiego interesu.” (A. Czajkowska, E. Pachniewska, „Prawo o aktach stanu cywilnego. Komentarz, orzecznictwo, wzory dokumentów i pism”, Warszawa 2002, Wydawnictwo Prawnicze LexisNexis s. 430 – podkreślenie Generalnego Inspektora).

Pojęcie interesu prawnego nie jest ustawowo określone. Wyjaśnia go natomiast doktryna i judykatura. „(..) Najogólniej rzecz ujmując, interes prawny to taki interes, który wiąże się ze sferą

prawną danego podmiotu. Jednakże próby ściślejszego zdefiniowania pojęcia interesu prawnego, który byłby adekwatny do wszystkich wypadków (...) są o tyle zawodne, że w każdym wypadku wchodzi w grę nieco inne aspekty interesu prawnego i na czym innym on polega (...).” (Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz, pod. red. K. Piaseckiego, Tom. I, wyd. 3, s. 403). Naczelny Sąd Administracyjny wyroku z dnia 17 sierpnia 1999 r. (sygn. akt SA 1984/98) wskazał, że „(...) mieć interes prawny w postępowaniu administracyjnym to tyle, co wskazać przepis prawa powszechnie obowiązującego, na którym wnoszący pismo opiera swoje żądanie (...)”. Natomiast w wyroku z dnia 6 września 1999 r. (sygn. akt IV SA 2473/98) Naczelny Sąd Administracyjny orzekł, iż „(...) mieć interes prawny w postępowaniu administracyjnym, tzn. ustalić przepis prawa powszechnie obowiązującego, na podstawie którego można skutecznie żądać czynności organu. Od tak rozumianego interesu prawnego należy odróżnić interes faktyczny, kiedy to dana osoba jest bezpośrednio zainteresowana rozstrzygnięciem sprawy administracyjnej, ale nie może tego interesu poprzeć przepisami prawa powszechnie obowiązującego, mogącego stanowić podstawę skierowanego żądania określonych czynności organu administracyjnego (...)”.

Nawiązując do treści przedstawionych wyżej orzeczeń wskazać należy, iż z zebranego w niniejszej sprawie materiału dowodowego wynika, że przed Sądem Rejonowym dla Warszawy Mokotowa toczyło się postępowanie wszczęte z powództwa Pani Z przeciwko Panu Y Nowak zakończone wydaniem wobec niego nakazu zapłaty. Następnie, ze względu na konieczność prowadzenia egzekucji z majątku objętego wspólnością ustawową, Pani Z wystąpiła do Urzędu Stanu Cywilnego w (...)z wnioskiem o udostępnienie odpisu skróconego aktu małżeństwa Państwa XY Nowak. Po uzyskaniu przedmiotowego dokumentu Pani Z załączyła go do złożonego przez nią w Sądzie Rejonowym dla Warszawy Mokotów wniosku o nadanie klauzuli natychmiastowej wykonalności przeciwko małżonce dłużnika (syg. akt II C 246/03). Stosownie natomiast do treści art. 232 Kodeksu postępowania cywilnego, strony są obowiązane wskazywać dowody dla stwierdzenia faktów, z których wywodzą skutki prawne. Przedmiotem dowodu są zaś fakty mające dla rozstrzygnięcia sprawy istotne znaczenia (art. 227 Kodeksu postępowania cywilnego). Z kolei przepis art. 30 § 1 ustawy z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. Nr 9, poz. 59 z późn. zm.) stanowi, iż oboje małżonkowie są odpowiedzialni solidarnie za zobowiązania zaciągnięte przez jednego z nich w sprawach wynikających z zaspokajania zwykłych potrzeb rodziny. Ponadto, w myśl art. 31 ustawy Kodeks rodzinny i opiekuńczy z chwilą zawarcia małżeństwa powstaje między małżonkami z mocy ustawy wspólność majątkowa obejmująca ich dorobek (wspólność ustawową). Natomiast dorobkiem małżonków są przedmioty majątkowe nabyte w czasie trwania wspólności ustawowej przez oboje małżonków lub przez jednego z nich (art. 32 § 1 Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego).

Z powyższego wynika zatem, że Pani Z w celu dochodzenia od dłużnika należności orzeczonej prawomocnym nakazem zapłaty z majątku objętego wspólnością ustawową, była

zobowiązana oprócz wniosku o nadanie klauzuli wykonalności przeciwko małżonce dłużnika, przedłożyć dokumenty, pozwalające określić stosunek prawny łączący Skarżących, do których niewątpliwie należy zaliczyć odpisy aktów Urzędu Stanu Cywilnego.

Reasumując, Pani Z miała interes prawny w pozyskaniu odpisu skróconego aktu małżeństwa Państwa XY Nowak. Mając na względzie zebrany w sprawie materiał dowodowy trzeba również przyjąć, iż interes ten został przez nią wykazany. Odpis skrócony aktu małżeństwa Skarżących został bowiem wydany Pani Z nie tylko na podstawie jej wniosku, ale także na podstawie dołączonych do przedmiotowego wniosku załączników, tj. wyroku Sądu Rejonowego dla Warszawy Mokotowa wraz z klauzulą jego wykonalności.

Przytoczone wyżej okoliczności prowadzą zatem do wniosku, iż w przedmiotowej sprawie nie doszło do naruszenia przepisów ustawy o ochronie danych osobowych. Udostępnienie danych osobowych Skarżących znajdowało bowiem umocowanie w art. 23 ust. 1 pkt 2 ustawy, tj. zezwalały na to przepisy ustawy Prawo o aktach stanu cywilnego.

Natomiast przechodząc do kwestii posługiwania się przez Panią Z w odniesieniu do Pani X Nowak, nazwiskiem Kowalska zamiast Nowak, należy wskazać, iż zadania i kompetencje Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych zostały określone w art. 12 ustawy, a podstawowym zadaniem Generalnego Inspektora jest prowadzenie kontroli zgodności przetwarzania danych z przepisami ustawy oraz z przepisami innych aktów prawnych, które dotyczą ochrony danych osobowych. Ustawa o ochronie danych osobowych nie zawiera natomiast przepisów, które mogłyby stanowić dla Generalnego Inspektora podstawę do ingerowania w sprawy należące do właściwości innych organów, służb bądź sądów. Podkreślić zatem należy, iż kwestia posługiwania się nazwiskiem Kowalska zamiast Nowak, może być rozpatrywana jedynie w kontekście naruszenia dóbr osobistych Pani X Nowak.

Zgodnie z art. 23 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny (Dz. U. Nr 16, poz. 93 z późn. zm.), dobra osobiste człowieka, jak w szczególności zdrowie, wolność, cześć, swoboda sumienia, nazwisko lub pseudonim, wizerunek, tajemnica korespondencji, nietykalność mieszkania, twórczość naukowa, artystyczna, wynalazcza i racjonalizatorska, pozostają pod ochroną prawa cywilnego niezależnie od ochrony przewidzianej w innych przepisach. Natomiast art. 17 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. Nr 43, poz. 296 z późn. zm.), wskazuje na właściwość sądów okręgowych w rozstrzyganiu spraw tego rodzaju.

W konsekwencji stwierdzić należy, iż kwestia posługiwania się przez Panią Z w kierowanych przez nią pismach nazwiskiem „Kowalska” zamiast „Nowak”, może być rozpatrywana przez sądy powszechne w związku z naruszeniem dóbr osobistych Pani X Nowak, natomiast Generalny Inspektor stosownie do przyznanych mu kompetencji, nie jest organem właściwym do rozstrzygania w sprawach związanych z naruszeniem dóbr osobistych.

W tym stanie faktycznym i prawnym Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych rozstrzygnął, jak w sentencji.

Decyzja jest ostateczna. Stronom, na podstawie art. 21 ust. 1 ustawy o ochronie danych osobowych oraz art. 129 § 1 w zw. z art. 127 § 3 Kodeksu postępowania administracyjnego przysługuje, w terminie 14 dni od dnia doręczenia niniejszej decyzji, prawo złożenia do Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy (adres: Biuro Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych, ul. Stawki 2, 00-193 Warszawa).